

Cultura i oci

LITERATURA La Fira del Llibre Ebrenc i Litterarum clouen l'edició d'enguany amb regust agredolç i els organitzadors ja pensen a reinventar-se el 2013

Passar full sense deixar de llegir

A l'esquerra, una esplèndida Carme Pla (de T de Teatre) recitant Pere Calders. Al mig, el grup mallorquí Entreveus cantant textos d'Antoni Vidal Ferrando amb una elegant posada en escena. A la dreta, la cantautora de Granollers Ivette Nadal presentant 'Mestres i amics', el que serà el seu nou disc i que veurà la llum a la tardor. La Fundació Societat i Cultura (FUSIC) és qui dona el suport tècnic de Litterarum. / GUILLE BARBERÀ

MÓRA D'EBRE Montse Castellà

Unes 1.500 persones van assistir a la IX Fira del Llibre Ebrenc i a la V edició de Litterarum, fira d'espectacles literaris –que es van fer a Móra d'Ebre els dies 1, 2 i 3 de juny– una xifra que suposa consolidar el nombre d'espectadors del 2011. Tot i haver aguantat l'envestida de l'actual context de crisi, el director d'ambdós fires, Albert Pujol, és mostra exigent: “Malgrat la satisfacció, ens queda un regust agredolç perquè hauríem volgut superar els números d'anteriors edicions”. El públic es va concentrar en franges horàries concretes: divendres i dissabte van reunir més gent que diumenge, amb un pol d'atracció més evident dissabte tarda i nit. És a dir, tot just la interjecció de la Fira del Llibre i de Litterarum: els espectacles literaris, divuit en poc més de dos dies, van atraure més públic que les presentacions de llibres, fins a 24 en dia i mig). És com si el germà menut s'estigués menjant el gran (Litterarum ha comptat amb una seixantena de programadors, rècord absolut. L'excepció positiva del programa de la

fira va ser la Jornada del Llibre Ebrenc sobre la novel·la històrica, amb la presència destacada dels escriptors Martí Gironell i Miquel Esteve). Per mirar de trobar l'equilibri necessari, els organitzadors ja pensen a reinventar-se pensant en el 2013: “**tenim clar que allargarem l'horari de dissabte a la nit fins a les dotze** (ara a les 22 h es tancava l'espai de celebració de les fires, situat al voltant del Teatre La Lanterna i l'Escola de Música), **reduïrem el nombre d'espectacles i evitarem programari en les franges del dia amb més calor**”, argumenta Pujol. També volen reestructurar la presència dels estands (que enguany han passat de 18 a 12) i començar a apostar pel llibre electrònic. “**La gent està massa acostumada a saber amb què es trobarà i hem d'innovar**”, un repte que “**ens motiva i il·lusiona**” i que passa també perquè les institucions –ajuntament, Diputació, Consell Comarcal, IRMU, Departament de Cultura i Institució de les Lletres Catalanes– mantinguen el seu suport (el pressupost d'enguany ha sigut de 58.000 euros, un 15 % menys que el 2011).

MICROSCOPIS I TELESCOPIS I és que la fira d'espectacles literaris Litterarum va nàixer a redós de la Fira del Llibre (quatre anys més tard, sense comptar-hi l'embrió amb el format *Espectacles ebrencs, lletres nostres*) i s'ha fet més gran en menys temps. Senyal que s'estan fent les coses ben fetes, sí. Ara només cal que la fira original no es quede enrere i atrape sa germana. Mamen de la mateixa llet, no hauria de ser massa complicat.

Martí Gironell va encapçalar l'acte més seguit de la Fira del Llibre

Enguany els escriptors recitats o musicats van ser diversos: Espriu, Sagarra, Foix, M. Mercè Marçal o Martí i Pol. En destaca especialment Pere Calders (se'n celebra el centenari) amb llurs monòlegs de les actrius Carme Pla, de T de Teatre (*Contes sorneguers d'en Pere Calders*) i Imma Colomer (*La màgia d'en Calders*). A Pla aquest registre irònic li escau com anell al dit i li permet

traure l'astúcia de la seua força interpretativa. A través de la seua selecció de textos –en destaca *Invasió subtil i altres contes*– ambdós van recordar-nos d'on li venia a l'ebrenc Jesús Moncada la seua ploma afilada, no debades l'autor de *Camí de Sirga* i el d'*Antaviana* van treballar molts anys junts a l'editorial Montaner i Simon i van compartir amistat i mestratge.

Una de les sorpreses del Litterarum va ser *Mites dins la boca*, del grup mallorquí Entreveus. Tres dones cantant amb veu suau i intensa els poemes d'Antoni Vidal Ferrando, el d'Artagnan de tres mosqueteres de la Mediterrània. Empar Moliner va ser present a través de *Què hi faig aquí baix si sóc un àngel*, recitat per la que sembla l'extensió escènica de la seua ploma, Mariona Casanovas. El toc de l'Ebre el va donar Albert Roig amb un espectacle, que va servir per inaugurar el festival, ple de referències lèxiques i paisatgístiques a la seua terra: rodadits, regandaixos, hòmens, grúmols, Caro, Delta. D'*Una música de cavalls negres* ressaltarem la veu de Sílvia Bel (hipnotitzant) i de Ferran Savall (quina improvisació de mú-

sica àrab va regalar-nos! la sensibilitat s'hereta) i la música de Jordi Gaspar (guitarrejant un baix). A més, tres propostes van brillar especialment: *Mestres i amics*, de la cantautora Ivette Nadal (tota força i delicadesa versionant Cassades o Sunyol), *Visca la Pepa*, amb els Gertrudis cantant textos de J. V. Foix (tots dos estrenes) i la gran Rosa Maria Sardà que va recitar magistralment l'ironia, de vegades cruel, de J. M. de Sagarra. L'actriu, de 70 anys, va desplegar la seua presència amb complicitat, mirades punyeteres per sobre les ulles i interaccions constants amb el públic que, aquest cop sí, va omplir el teatre.

Amb tot, enguany es tanquen (gairbé) dos cicles: el primer de Litterarum, amb cinc anys de vida, i el segon de la Fira del Llibre pròpiament dita, amb nou edicions. El desè aniversari reorientarà aquest esdeveniment i marcarà les pautes d'una nova època que s'augura reeixida, per les idees, la professionalitat i la identitat pròpia d'una fira que ha sabut fer de microscopi i telescopi a la vegada i que ha esdevingut un referent territorial i nacional. ■

Amb el suport de

Diputació Tarragona